

στιγμή

στιγμή, η, ουσ. [<αρχ. στιγμή], η στιγμή· ελάχιστο χρονικό διάστημα· ως επίρρ., καθόλου: «μόλις μπήκε μέσα η τάδε, δεν πήρε στιγμή το βλέμμα του από πάνω της». Υποκορ. **στιγμούλα, η**. (Ακολουθούν 61 φρ.)·

- ανάθεμα τη στιγμή που..., βλ. λ. [ανάθεμα](#)·

- ανάθεμα την ώρα και τη στιγμή που..., βλ. λ. [ανάθεμα](#)·

- απ' τη μια στιγμή στην άλλη, σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, ξαφνικά: «είναι τύπος που αλλάζει γνώμη απ' τη μια στιγμή στην άλλη || απ' τη μια στιγμή στην άλλη έγινε πλούσιος, γιατί κέρδισε στο τζόκερ»·

- απ' τη στιγμή που..., αφού, εφόσον, αν: «απ' τη στιγμή που δε θα πας εσύ, δε θα πάω κι εγώ»·

- απ' την πρώτη στιγμή, αμέσως, ευθύς: «απ' την πρώτη στιγμή κατάλαβα πως δεν ήταν σοί άνθρωπος»·

- από στιγμή σε στιγμή, συντομότητα, εντός ολίγου, όπου να' ναι, χωρίς να γνωρίζουμε όμως πότε ακριβώς: «θα φανεί από στιγμή σε στιγμή»·

- βλαστήμησα τη στιγμή που..., βλ. φρ. βλαστήμησα την ώρα που..., λ. ώρα·

- βλαστήμησα την ώρα και τη στιγμή που..., βλ. λ. [ώρα](#)·

- για μια στιγμή, στιγμιαία: «για μια στιγμή μου φάνηκε πως τον είδα να περνάει απ' το απέναντι πεζοδρόμιο»·

- δε χάνω στιγμή, ενεργώ, κινούμαι, δρω αμέσως: «μόλις μου τυχαίνει κάποια καλή ευκαιρία, δε χάνω στιγμή και την εκμεταλλεύομαι»·

- δεν είναι της στιγμής (κάτι), δηλώνει άκαιρη επέμβαση: «με συγχωρείτε που σας διακόπτω, αλλά τι ώρα θα φάμε; -Δεν είναι τη στιγμής, δε βλέπεις που δεν τελείωσε ακόμα η μετακόμισή μας!»·

- δεν έκλεισε στιγμή το στόμα του, βλ. λ. [στόμα](#)·

- δεν κάθεται στιγμή σε ησυχία, βλ. λ. [ησυχία](#)·

- είναι άνθρωπος της τελευταίας στιγμής, βλ. λ. άνθρωπος·

- είναι στιγμές που..., βλ. φρ. έρχονται στιγμές που(...)

- έρχονται στιγμές που..., λέγεται για κάτι που συμβαίνει κατά αραιά χρονικά διαστήματα: «έρχονται στιγμές, που αναπολώ τ' ανέμελα παιδικά μου χρόνια || έρχονται στιγμές που μετανιώνω που τον βοήθησα». (Λαϊκό τραγούδι: **έρχονται στιγμές που** ακόμα σ' αγαπώ, **έρχονται στιγμές που** ακόμα σε ποθώ)·

- έχει τις καλές και τις κακές του στιγμές ή έχει τις καλές και τις κακές στιγμές του, είναι άλλοτε καλός και άλλοτε κακός: «σαν όλους τους ανθρώπους, έτσι κι αυτός, έχει τις καλές και τις κακές στιγμές του»·

- ζω τρομερές στιγμές, περνώ πολύ δύσκολη ή πολύ ευχάριστη περίοδο: «μετά το θάνατο του πατέρα μου, ζω τρομερές στιγμές, γιατί ακόμα δεν μπόρεσα να το ξεπεράσω || πήγα με την τάδε στο νησί και ζήσαμε τρομερές στιγμές»·

- η κακιά στιγμή, βλ. φρ. η κακιά ώρα. (Λαϊκό τραγούδι: **έφτασε η κακιά στιγμή**, για πάντα να σωπάσω, μα πριν ν' αφήσω τη ζωή, μπουζούκι θα σε σπάσω)·

- ήρθε η ώρα κι η στιγμή, βλ. λ. [ώρα](#)·

- ήρθε σ' άσχημη στιγμή, με επισκέφθηκε σε πολύ ακατάλληλη στιγμή, σε πολύ ακατάλληλη ώρα, σε στιγμή που βρισκόμουν σε κακή ψυχολογική κατάσταση: «ήρθε να μου ζητήσει να του βοηθήσω, αλλά ήρθε σ' άσχημη στιγμή κι έτσι έφυγε άπρακτος»·
- ήρθε σε δύσκολη στιγμή, ένιωσα άσχημα, δύσκολα από τη συμπεριφορά κάποιου: «ήρθε σε δύσκολη στιγμή, όταν ο άλλος μπροστά στον κόσμο απαιτούσε να του επιστρέψει τα δανεικά που του είχε δώσει»·
- ήρθε σε κακή στιγμή, βλ. φρ. ήρθε σ' άσχημη στιγμή·
- ήρθε σε καλή στιγμή, με επισκέφτηκε σε πολύ κατάλληλη στιγμή, σε πολύ κατάλληλη ώρα, σε στιγμή που βρισκόμουν σε καλή ψυχολογική κατάσταση: «μα δεν μπόρεσα να του αρνηθώ τίποτα, γιατί ήρθε σε καλή στιγμή»·
- θα βλαστημήσεις τη στιγμή που..., βλ. φρ. θα βλαστημήσεις την ώρα που..., λ. ώρα·
- θα βλαστημήσεις την ώρα και τη στιγμή που..., βλ. λ. [ώρα](#)·
- ιστορική στιγμή, ορισμένο χρονικό σημείο της Ιστορίας ενός τόπου, της Ιστορίας γενικά ή της ζωής μας, με ιδιαίτερη σπουδαιότητα: «ήταν ιστορική στιγμή η κατάκτηση της Σελήνης || ήταν ιστορική στιγμή η επάνοδος του Κ. Καραμανλή στην Ελλάδα τον Ιούλιο του 1974 || ήταν ιστορική στιγμή για μένα που γνώρισα αυτή τη γυναίκα»·
- κάθε στιγμή, πολύ συχνά, πολύ τακτικά: «κάθε στιγμή, πού τον βρίσκεις πού τον χάνεις, τη βγάζει αραχτός στα μπαράκια της παραλίας». (Λαϊκό τραγούδι: *εσένα σε σταυρώσανε μια μέρα σκοτεινή και με μένα με σταυρώνουνε, Χριστέ, **κάθε στιγμή***)·
- κάθε ώρα και στιγμή ή κάθε στιγμή και ώρα, βλ. λ. [ώρα](#)·
- κάποια στιγμή, (αόριστα) κάποτε: «πέρασε πολύς καιρός από τότε, ώσπου κάποια στιγμή κατάλαβε πως είχα δίκιο, κι ήρθε να μου ζητήσει συγγνώμη»·
- κατάρα τη στιγμή, βλ. λ. [κατάρα](#)·
- κατάρα την ώρα και τη στιγμή που..., βλ. λ. [ώρα](#)·
- καταριέμαι την ώρα και τη στιγμή που..., βλ. λ. [ώρα](#)·
- με βρήκε άσχημη στιγμή, βλ. φρ. με βρήκε δύσκολη στιγμή·
- με βρήκε δύσκολη στιγμή, βρίσκομαι σε κακή ψυχολογική κατάσταση, επειδή αντιμετωπίζω ανεπιθύμητο γεγονός: «αφού βλέπεις πως με βρήκε δύσκολη στιγμή, μη μ' ενοχλείς κι εσύ με τη μουρμούρα σου!». (Λαϊκό τραγούδι: **με βρήκε δύσκολη στιγμή, μη μου μιλάτε απόψε, μη**)·
- μετράει στιγμές, είναι ετοιμοθάνατος: «απ' τη στιγμή που οι γιατροί σήκωσαν τα χέρια τους ψηλά, ο άρρωστος μετράει στιγμές»·
- μέχρι στιγμής, μέχρι αυτή την ώρα που μιλάμε: «μέχρι στιγμής δεν είχα κανένα νέο του || μέχρι στιγμής δεν αποφασίσαμε τι θα κάνουμε»·
- μήτε στιγμή, βλ. φρ. ούτε στιγμή·
- μια στιγμή! έκφραση με την οποία ζητάμε από κάποιον να περιμένει, γιατί προτιθέμεθα να του πούμε κάτι που σκεφτήκαμε ξαφνικά ή να τον απασχολήσουμε για ελάχιστο χρονικό διάστημα: «μια στιγμή, γιατί νομίζω πως βρήκα τι θα κάνουμε! || μια στιγμή, σας παρακαλώ! Πώς μπορώ να πάω σ' αυτή τη διεύθυνση;»·

- μια στιγμή, ελάχιστο χρονικό διάστημα: «περίμενε μια στιγμή να ξεκουραστώ και συνεχίζουμε αμέσως»·
- ο άνθρωπος της τελευταίας στιγμής, βλ. λ. άνθρωπος·
- ούτε (μια) στιγμή, **α.** καθόλου: «δεν τον άφησα ούτε μια στιγμή απ' τα μάτια μου || δε θα σηκωθείς ούτε στιγμή απ' τη θέση σου || δε δίστασε ούτε στιγμή και του τα 'πε έξω απ' τα δόντια». **β.** δηλώνει πολύ μικρό χρονικό διάστημα: «δεν έχει ούτε στιγμή που έφυγε κι αν βιαστείς, ίσως τον προλάβεις στ' ασανσέρ». (Λαϊκό τραγούδι: άπονη ζωή μας πέταξες στου δρόμου την άκρη, μας αδίκησες, **ούτε μια στιγμή δεν είπες να μας διώξεις το δάκρυ, μας κυνήγησες**)·
- προς στιγμή, κάποια στιγμή και για πολύ λίγο χρονικό διάστημα: «προς στιγμή νόμισα πως ο τάδε που ερχόταν ήταν ο αδερφός σου, όταν όμως πλησίασε, κατάλαβα πως ήταν κάποιος άλλος, που του έμοιαζε»·
- σε μια στιγμή, ξαφνικά, στιγμιαία: «σε μια στιγμή άρχισε να γελάει δυνατά»·
- σε στιγμή αδυναμίας, συνηθισμένη δικαιολογία γυναικών που έχουν απατήσει το σύζυγό τους ή τον εραστή τους, αποδίδοντας την απάτη σε πρόσκαιρη μείωση της ηθικής τους αντίστασης: «μετάβωσε πικρά που απάτησε τον άντρα της και αποδίδει το γεγονός σε στιγμή αδυναμίας». Συνήθως μετά το σε της φρ. ακολουθεί το *μια*·
- στη στιγμή, αμέσως: «θέλω να πας και να 'ρθεις στη στιγμή»·
- τελευταία στιγμή, βλ. φρ. την τελευταία στιγμή·
- τη στιγμή που..., **α.** κατά τη διάρκεια που..., ενόσω, ακριβώς την ώρα που...: «τη στιγμή που μιλούσες στο τηλέφωνο, πέρασε ο τάδε έξω απ' το μπαράκι». **β.** αφού, εφόσον: «τη στιγμή που ξέρεις ποιος είναι ο ένοχος, πρέπει να τον κατονομάσεις»·
- την τελευταία στιγμή, ακριβώς λίγο πριν συμβεί κάτι καλό ή κακό, στο τελευταίο χρονικό όριο: «τον πρόλαβα την τελευταία στιγμή, πριν υπογράψει το συμβόλαιο, κι έτσι γλίτωσε ο άνθρωπος || έτρεχα σαν τρελός να προλάβω το τρένο, αλλά την τελευταία στιγμή το 'χασα»·
- την τελευταία του στιγμή, λίγο πριν πεθάνει, λίγο πριν ξεψυχήσει: «λίγο πριν την τελευταία του στιγμή έδωσε την ευχή του στα παιδιά του || την τελευταία του στιγμή αναγνώρισε όλα τα σφάλματά του». (Λαϊκό τραγούδι: **την τελευταία μου στιγμή τα μάτια μου πριν κλείσω, τότε γλυκιά, μανούλα μου, εσένα θα ζητήσω**)·
- της στιγμής, **α.** που γίνεται γρήγορα: «ο νες καφέ είναι ένας καφές της στιγμής». **β.** που γίνεται βιαστικά, πρόχειρα: «πρέπει να ξανασκεφτείς την υπόθεση και δεν πρέπει να πάρεις απόφαση της στιγμής || του έκανε ένα σκίτσο της στιγμής και παρ' όλ' αυτά του έμοιαζε»·
- το 'κανα σε μια στιγμή αδυναμίας, βλ. λ. [αδυναμία](#)·
- τον βρήκα σ' άσχημη στιγμή, βλ. φρ. τον πέτυχα σε δύσκολη στιγμή·
- τον βρήκα σε δύσκολη στιγμή, βλ. φρ. τον πέτυχα σε δύσκολη στιγμή·
- τον βρήκα σε κακή στιγμή, βλ. φρ. τον πέτυχα σε κακή στιγμή·
- τον βρήκα σε καλή στιγμή, βλ. φρ. τον πέτυχα σε καλή στιγμή·
- τον βρήκα σε στιγμή αδυναμίας, **α.** τον βρήκα σε τέτοια κατάσταση, που για διάφορους λόγους δεν μπορούσε να αντισταθεί ή να αντιδράσει: «τον πέτυχα την ώρα που προσπαθούσε να ρίξει μια γκόμενα και μια και τον βρήκα σε στιγμή αδυναμίας, του 'κανα τράκα διακόσια ευρώ». **β.** τον βρήκα σε κατάσταση οικονομικής ανέχειας: «είμαι σίγουρος πως θα μου 'δινε τα λεφτά που του ζήτησα, αλλά τον βρήκα σε στιγμή αδυναμίας, γι' αυτό δεν μου τα 'δωσε»·

-τον πέτυχα σ' άσχημη στιγμή, βλ. φρ. τον πέτυχα σε δύσκολη στιγμή·

-τον πέτυχα σε δύσκολη στιγμή, τον επισκέφτηκα σε πολύ ακατάλληλη στιγμή, σε πολύ ακατάλληλη ώρα, σε στιγμή που βρισκόταν σε κακή ψυχολογική κατάσταση: «πήγα να του ζητήσω δανεικά, αλλά, επειδή τον πέτυχα σε δύσκολη στιγμή, δεν του είπα τίποτα κι έφυγα»·

- τον πέτυχα σε κακή στιγμή, βλ. φρ. τον πέτυχα σε δύσκολη στιγμή·

- τον πέτυχα σε καλή στιγμή, τον επισκέφτηκα σε πολύ κατάλληλη στιγμή, σε πολύ κατάλληλη ώρα, σε στιγμή που βρισκόταν σε καλή ψυχολογική κατάσταση: «πέρασα απ' το γραφείο του και με την ευκαιρία που τον πέτυχα σε καλή στιγμή, του ζήτησα και κάτι λεφτά που τα χρειαζόμουν»·

- χωρίς να χάνει στιγμή ή χωρίς να χάσει στιγμή, χωρίς την παραμικρή καθυστέρηση, ευθύς, αμέσως: «κάθε φορά που αποτυχαίνει κάπου, χωρίς να χάνει στιγμή επαναλαμβάνει την προσπάθειά του». (Λαϊκό τραγούδι: πάνω στην κρύα σου καρδιά, **χωρίς στιγμή να χάσω**, έριξα πάλι μια ζαριά κι έφερε δύο κι άσο). Συνών. χωρίς να χάνει καιρό ή χωρίς να χάσει καιρό / χωρίς να χάνει λεπτό ή χωρίς να χάσει λεπτό / χωρίς να χάνει χρόνο ή χωρίς να χάσει χρόνο / χωρίς να χάνει ώρα ή χωρίς να χάσει ώρα.

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας